

थाहा पोलिक्लिनिकले पानीको मुहानमा फालेको फोहोर उठायो

“राडोको राहत राम्रो”

समाचार प्रभाव

विकास समाचारदाता

मकवानपुरको थाहा नगरपालिकामा रहेको थाहा पोलिक्लिनिकले खानीपानीको मुहानमै फालेको अस्पतालजन्य फोहोर उठाएको छ । विकास खबरपत्रिकाले वर्ष ९ अंक ५० मा समाचार प्रकाशन गरेपछि पोलिक्लिनिकले फोहोर उठाएको हो । थाहा नगरपालिका वडा नम्बर ४ थित

हो ? थाहा-४ को पानी मुहान नजिकै फालिएको फोहोर मंगलबार गाडिमा लोड गरेर एक रात शिखरकोट राखिएको थियो ।

मोबाइलमा फोहोर फाल्ने ठाउँ देखाइदिन आग्रह गरेका ढकाल सहितले गाडीमा लोड भएको फोहोर एकाविहानै कहाँ लगेर विसर्जन गरे अहिलेसम्म पोलिक्लिनिकले सार्वजनिक गरेको छैन ।

गाडीमा ल्याएको फोहोर दमपच

कुसीमोड नजिकैको गैरीमा स्वास्थ्य संस्थाबाट निस्कने औषधिका खाली सिरी, सुई, रगत तलपतिका कपडा, कपास, औषधिका खोल र पञ्जा समेत फालेको समाचार पत्रिकाले प्रकाशन गरेको थियो । वातावरण र मानव स्वास्थ्यमा गम्भीर असर पार्ने स्वास्थ्य संस्थाका फोहोरको यथोचित व्यवस्थापनमा थाहा पोलिक्लिनिकको हेल्थकेन्द्राई गरेर फालिएको समाचार पत्रिकाले मुख्य समाचार बनाएर प्रकाशन गरेको थियो । पत्रिकामा समाचार प्रकाशन भएपछि खानेपानी उपभोक्ताहरूले पोलिक्लिनिकलाई कानुन अनुसार कारबाही गर्न माग गरेका थिए । खानेपानी उपभोक्ता र पोलिक्लिनिकबीचको विवाद ४ नम्बर वडा कार्यालयमा भएको छलफलले सहमतिमा टुङ्ग्याएको थियो ।

फालेको फोहोर सफा गरिदिने, खानीपानीको ट्याङ्की सफा गरिदिने लगायतको सहमति भएको ४ नम्बर वडा सदस्य रवी विष्टले जानकारी दिए । सदस्य विष्टले भने-‘गाउँठाउँमा पहिलो पटक भएको यो घटनालाई सहमतिमै मिलायो, अब पोलिक्लिनिकको तर्फबाट त्यस्तो नहुने प्रतिवद्धता छ ।’ खानीपानीको मुहानमै पोलिक्लिनिकले फोहोर फालेको थाहा पाएपछि स्थानीयहरू धाराको पानी नै खान छाडेका थिए ।

थाहा पोलिक्लिनिकले पानीको मुहान नजिकै अस्पतालजन्य फोहोर फालेको समाचार प्रकाशन भएपछि एक संचालक सहदेव ढकालले खबरकर्मीलाई फोहोर फाल्ने ठाउँ देखाइदिन टेलिफोन मार्फत आग्रह गरे । संचालक ढकालले समस्या पत्रिका मार्फत आयो अब समाधान पनि चाहियो भनेका थिए । उनले मोबाइल कुराकानीमा भने-‘यो फोहोर कहाँ फाल्ने

nkfxfj xfdl cfkj)
Joj : yfkg u5fj

थाहा पोलिक्लिनिकको संचालक संस्था थाहा स्वास्थ्य सहकारी संस्था लिका अध्यक्ष हरिकृष्ण कार्कीले आफ्नो पोलिक्लिनिकबाट निस्कने फोहोर आफै व्यवस्थापन गर्ने बताएका छन् । थाहा पोलिक्लिनिकले हेल्थकेन्द्राई गर्दै फोहोर फालेको समाचार विकास खबरपत्रिकाले प्रकाशन गरेपछि उनले यस्तो प्रतिक्रिया दिएका हुन् ।

अध्यक्ष कार्कीले भने-‘हामी हाम्रो फोहोर व्यवस्थापन गर्नको लागि गम्भीर भएका छौं, तपाइहरू ढुक हुनुस् फोहोर व्यवस्थापन हुन्छ ।’ पोलिक्लिनिकबाट निस्कने फोहोरको किसिम छुट्टयाएर व्यवस्थापन गर्ने अध्यक्ष कार्कीको भनाइ छ ।

विकास संवाददाता थाहनगर

विनासकारी भूकम्पपछिको विपदमा परेकाहरूलाई मकवानपुरको गैर सरकारी संस्था राडो नेपालले प्रदान गरेको राहत धेरैले मुलेका छैनन् । भूकम्प जाने वित्तिकैको त्रिपाल सहयोगदेखि अहिले घर बनाउनेसम्मको सहयोग जुटेपछि भूकम्पपीडितहरू खुशी भएका छन् । राडोको सहयोगलाई स्थानीय पीडितहरू ‘राम्रो राहत’ भन्ने गरेका छन् । अन्तराष्ट्रिय गैर सरकारी संस्था टियरफण्डको आर्थिक सहयोगमा राडोले भूकम्प प्रभावित परीवारहरूलाई आपतकालिन सहयोग अर्थात राहत वितरण तथा नीजि आवास पुर्ननिर्माणमा सहयोग गर्ने र भूकम्पले क्षती पुगेका खानेपानी तथा सरसफाई योजनाहरूको पुर्ननिर्माण र स्वच्छता प्रवर्द्धनमा सहयोग, सहजीकरण गर्ने उद्देश्यकासाथ कार्य गरिरहेको छ ।

राडो नेपालले मकवानपुरको साविक टिष्टुङ र आग्रा गाविसमा बढि छोट परिचालन गरेको छ । नीजि आवास निर्माण सम्बन्धि क्रियाकलाप अन्तर्गत आग्रा र टिष्टुङमा १९/१९ वटा ३८ परिवारका लागि नमुना आवास निर्माण कार्य सम्पन्न गरिसकेको राडो नेपालका अध्यक्ष कृष्ण धितालेले बताए । त्यस्तै निजी आवास निर्माण अन्तर्गत ५ सय ८८ लामग्राहीहरूसंग संभौता गरि पुर्ननिर्माण अनुदान वितरण अन्तर्गत ५० हजारका दरले रकम वितरण गरिसकेको छ । त्यस्तै ५ सय ५४ लामग्राहीहरूले दोश्रो किस्ता वापत ९० हजार रूपियाँ पाइसकेको छ भने ४ सय ४० लामग्राहीहरूले तेश्रो किस्ता वापत एकलाख १० हजार रूपियाँ पाइसकेका छन् । राडो नेपालको प्राविधिक सहयोगमा टिष्टुङ र आग्रामा गरी २ सय ७३ घरहरू निर्माण सम्पन्न भईसकेको अध्यक्ष धितालेले बताए ।

भूकम्प प्रतिरोधी घर निर्माण गर्नको लागि मकवानपुरका ७ सय १२ जना स्थानीय कालिगढलाई तालिम प्रदान

राडो नेपालले मकवानपुरको आग्रामा संचालन गरेको भूकम्प प्रतिरोधी घर निर्माण सत्रबन्धी तालिममा सहभागिहरू ।

गरेको छ । ति मध्ये आग्राका १ सय ४३ र टिष्टुङका १ सय ३९ जनाले तालिम लिएका छन् । टिष्टुङ र आग्राका १८ वटै वडामा पुर्ननिर्माण व्यवस्थापन समुह गठन गरि सक्रिय बनाईएको छ भने सबै पुर्ननिर्माण समुहलाई निर्माण औजारहरू सहयोग गरिएको राडो नेपालका विष्णु धितालेले बताए ।

राडो नेपालले खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता सम्बन्धि क्रियाकलापहरू अन्तर्गत जिल्लामा ९ वटा खानेपानी तथा स्वच्छता निर्माण कार्य सम्पन्न गरेको जनाएको छ । त्यस्तै ५ सय १२ वटा शौचालय निर्माण सम्पन्न गरेको छ । भूकम्पपीडित क्षेत्रमा ५ वटा अस्थाई शौचालय निर्माण गरिएको पनि संस्थाले जनाएको छ । ४० जनालाई स्थानीय स्तरमा शौचालय निर्माण सम्बन्धि तालिम प्रदान गरिएको धितालेले बताए । त्यस्तै राडो नेपालको सहयोगमा ६ वटा पुतली धाराहरू, १० वटा लैंगिक मैत्री स्नान गृह, विभिन्न क्षमता अभिवृद्धिका क्रियाकलापहरू पानी परिक्षणका कार्यक्रमहरू समेत संचालन गरेको जनाएको छ । राडोले

भने लप्सीखोला खानेपानी आयोजना साविक आग्रा-६ मा निर्माणाधिन अवस्थामा रहेको जनाएको छ । उक्त खानेपानी १७ लाख ५३ हजार ५६२ रूपियाँमा निर्माणाधिन अवस्थामा रहेको छ ।

यसअघि भूकम्प जाने वित्तिकै राडो नेपालले अन्य दातृ निकायको सहयोगमा तीन हजार परिवारलाई त्रिपाल तथा स्वच्छता सामग्री वितरण, ३ सय ८१ जस्तापाता वितरण गरेको जनाएको छ । राडो नेपालले दुई हजार सेट सरसफाई ५ सयका दरले नगद वितरण समेत गरेको थियो ।

संस्थाले १ हजार ४७ परिवारको लागि थप पाँच हजार न्यानो सामग्री खरिद गरि वितरण गरेको जनाएको छ । त्यस्तै संस्थाले न्यानो कपडा, फर्मे, बाल्टिन हटवाटर ब्यागलगायतको सामग्रीहरू त्रिपालका बसेका भूकम्पपीडितहरूका लागि वितरण गरेको थियो ।

निःशुल्क स्वास्थ्य शिविरमा ३०५ को परीक्षण

विकास समाचारदाता

मकवानपुरमा पालुङ प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रमा १७ असारमा भएको स्वास्थ्य शिविरमा तीन सय पाँच विरामीको निशुल्क स्वास्थ्य परीक्षण गरिएको छ । लायन्स क्लब अफ पिस थाहा र लियो क्लब अफ पिस थाहाको आयेजनामा स्वास्थ्य शिविर भएको हो । थाहा नगरपालिकाको सहयोगमा भएको शिविरमा नेपाल नेशनल हेल्थटेल काठमाण्डौको प्राविधिक सहयोग रहेको थियो । शिविरमा स्वास्थ्य जाँच गराउनेमध्ये १८० महिला र १२५ पुरुष थिए । शिविरमा छाती, बाल रोग, मृगौला, प्रशुती, स्त्री रोग, छाला, हाडजोर्नी

शिविरमा स्वास्थ्य परीक्षण जाउने। फोटो: जाणेश प्रसाद विष्ट

लगायतको सेवा दिएका लायन्स क्लब अफ पिस थाहाका अध्यक्ष सुरेन्द्रमान

प्रधानले जानकारी दिए । आठ जनाको चिकित्सकसहित २५ जनाको टोली

विरामीहरूको स्वास्थ्य परीक्षणमा खटिएको थियो । मिडियो एक्सरे, ल्याब, इस्जिजी सेवासमेत दिइएको शिविरमा विरामीहरूलाई निःशुल्क रूपमा औषधि वितरण गरिएको थियो । शिविरको समापनमा आयोजकले चिकित्सक तथा सहयोगीहरूलाई मायाको चिनो प्रदान गरेको थियो ।

यसैबीच शिविरका लागि सहयोग गर्ने व्यक्ति तथा संस्थालाई आयोजकले मायाको चिनो प्रदान गरेको छ । पालुङ प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्रका अध्यक्ष भर त गोपालीको अध्यक्षतामा शिविर उद्घाटन कार्यक्रम भएको थियो । कार्यक्रममा लायन्स र लियोका पदाधिकारीहरूको उपस्थिति रहेको थियो ।

नेपालको संविधानमा दलितको अधिकार

नेपालको संविधानमा दलितको हक अधिकार देहायबमोजिम व्यवस्था गरिएको छ ।

- सबै प्रकारका जातीय छुवाछूतको अन्त्य गर्ने । सामाजिक न्याय सुनिश्चित गर्ने राज्यको राजनीतिक उद्देश्य हुने ।
- सामान्य कानूनको प्रयोगमा उत्पत्ति, धर्म, वर्ण, जात, जाति वा अन्य कुनै आधारमा भेदभाव नगरिने ।
- सामाजिक वा सांस्कृतिक दृष्टिले पिछडिएका महिला, दलित, लगायत नागरिकको संरक्षण, सशक्तीकरण वा विकासका लागि कानून बमोजिम विशेष व्यवस्था गर्ने ।
- कुनै व्यक्तिलाई उत्पत्ति, जात, जाति, समुदाय, पेशा, व्यवसाय वा शारीरिक अवस्थाको आधारमा कुनै निजी तथा सार्वजनिक स्थानमा कुनै प्रकारको छुवाछूत वा भेदभाव नगरिने ।
- कुनै वस्तु, सेवा वा सुविधा उत्पादन वा वितरण गर्दा त्यस्तो वस्तु, सेवा वा सुविधा कुनै खास जात वा जातिको व्यक्तिलाई खरीद वा प्राप्त गर्नबाट रोक्न लगाइने वा त्यस्तो वस्तु, सेवा वा सुविधा कुनै खास जात वा जातिको व्यक्तिलाई मात्र बिच्री वितरण वा प्रदान नगरिने ।
- उत्पत्ति, जात, जाति वा शारीरिक अवस्थाको आधारमा कुनै व्यक्ति वा समुदायलाई उच्च वा नीच दर्शाउने, जात, जाति वा छुवाछूतको आधारमा सामाजिक भेदभावलाई न्यायोचित ठान्ने वा छुवाछूत तथा जातीय उच्चता वा घृणामा आधारित विचारको प्रचार प्रसार गर्न वा जातीय विभेदलाई कुनै किसिमले प्रोत्साहन गर्न नपाइने ।
- जातीय आधारमा छुवाछूत गरी वा नगरी कार्यस्थलमा कुनै प्रकारको भेदभाव गर्न नपाइने ।
- सबै प्रकारका छुवाछूत तथा भेदभाव जन्य कार्य गम्भीर सामाजिक अपराधका रूपमा दण्डनीय हुने र पीडितले क्षतिपूर्ति पाउने ।
- दलितले राज्यका सबै निकायमा समानुपातिक समावेशी सिद्धान्तको आधारमा सहभागी हुन पाउने ।
- दलित समुदायले आफ्नो परम्परागत पेशा, ज्ञान, सीप र प्रविधिको प्रयोग, संरक्षण र विकास गर्न पाउने ।
- सार्वजनिक सेवा लगायतका रोजगारीका अन्य क्षेत्रमा दलित समुदायको सशक्तीकरण, प्रतिनिधित्व र सहभागिताका लागि विशेष व्यवस्था गरिने ।
- दलित विद्यार्थीलाई प्राथमिकदेखि उच्च शिक्षासम्म छात्रवृत्ति सहित निःशुल्क शिक्षाको व्यवस्था गरिने ।
- प्राविधिक र व्यावसायिक उच्च शिक्षामा दलितका लागि विशेष व्यवस्था गरिने ।
- दलित समुदायलाई स्वास्थ्य र सामाजिक सुरक्षा प्रदान गर्न विशेष व्यवस्था गरिने ।
- दलित समुदायका परम्परागत पेशासँग सम्बन्धित आधुनिक व्यवसायमा उनीहरूलाई प्राथमिकता दिई त्यसका लागि आवश्यक पर्ने सीप र ज्ञान उपलब्ध गराइने ।
- भूमिहीन दलितलाई एकपटक जमीन उपलब्ध गराइने र आवासविहीन दलितलाई बसोबासको व्यवस्था गरिने ।
- दलित समुदायलाई प्राप्त सुविधा दलित महिला, पुरुष र सबै समुदायका दलितले समानुपातिक रूपमा पाउने गरी न्यायोचित वितरण गरिने ।
- सामाजिक रूपले पिछडिएका महिला, दलित समेतले समावेशी सिद्धान्तका आधारमा राज्यको निकायमा सहभागि हुन पाउने सामाजिक न्यायको हक हुने ।
- समाजमा विद्यमान धर्म, प्रथा, परम्परा, रीति तथा संस्कारका नाममा हुने सबै प्रकारका विभेद, असमानता, शोषण र अन्यायको अन्त्य गर्ने ।
- हरवा, चरवा, हलिया, भूमिहीन, सुकुम्बासीहरूको पहिचान गरी बसोबासका लागि घर घडेरी तथा जीविकोपार्जनका लागि कृषियोग्य जमीन वा रोजगारीको व्यवस्था गर्दै पुनःस्थापना गर्ने ।
- उत्पीडित तथा पिछडिएको क्षेत्रका नागरिकको संरक्षण, उत्थान, सशक्तीकरण, विकास र उत्तरदायकता परिपूर्तिका अवसर तथा लाभका लागि विशेष व्यवस्था गर्ने ।
- सामाजिक सुरक्षा र सामाजिक न्याय प्रदान गर्दा सबै लिंग, क्षेत्र र समुदायभित्रका आर्थिक रूपले विपन्नलाई प्राथमिकता प्रदान गर्ने ।
- समानुपातिक निर्वाचन प्रणाली बमोजिम हुने प्रतिनिधि सभा र प्रदेश सभाको निर्वाचनका लागि राजनीतिक दलले उम्मेदवारी दिँदा समावेशी सिद्धान्तको आधारमा गर्ने ।
- राष्ट्रिय सभामा प्रत्येक प्रदेशबाट कम्तीमा एक जना दलित निर्वाचित गर्नु पर्ने ।
- गाउँ कार्यपालिकामा दलित वा अल्पसंख्यक समुदायबाट गाउँ सभाले निर्वाचित गरेका दुईजना सदस्य रहने ।
- नगर कार्यपालिकामा दलित वा अल्पसंख्यक समुदायबाट नगर सभाले निर्वाचित गरेका तीनजना सदस्य रहने ।
- जिल्ला समन्वय समितिमा दलित वा अल्पसंख्यकबाट जिल्ला सभाले निर्वाचित गरेका कम्तीमा एक जना सदस्य रहने ।
- राष्ट्रिय दलित आयोग सवैधानिक निकायको रूपमा रहने र सोको अध्यक्ष सदस्यहरू दलित मात्र रहने ।
- राष्ट्रिय दलित आयोगले आवश्यकता अनुसार प्रदेशमा कार्यालय स्थापना गर्न सक्ने ।
- नेपाली सेनामा दलित समेतको प्रवेश समानता र समावेशी सिद्धान्तको आधारमा गरिने ।
- नेपाली राजदूत र विशेष प्रतिनिधिसमावेशी सिद्धान्तको आधारमा नियुक्ति गरिने ।
- सवैधानिक अंग र निकायका पदमा समावेशी सिद्धान्तको आधारमा नियुक्ति गरिने ।

gkfn : /s/
 sfgg, Gof tyf ; #blo dldnf dGqfno
 gkfn : /s/
 ;rgf tyf ; -rf/ kljllw dGqfno
 ;'fg ljefu

लाज छोप्ने कि.....

घर बनाए। यसरी व्यक्ति र संस्थाले तदारुकतासाथ बनाउन सक्ने, व्यक्तिभन्दा सक्षम सरकारको सहायतामा बन्न नसक्ने कारण के हो? लाग्छ, भूकम्पपछिको पुनर्निर्माणलाई नेपालका प्राविधिक र उद्योगी व्यवसायीले मानवीय सहायता पुऱ्याउने दायित्वभन्दा आफ्नो फाइदाको लागि उपयोग गर्ने अवसर बनाए। पीडितको आपतकालीन दरकारलाई यो वर्गले वर्गीय वर्चस्व र नाफाको लागि दोहन गर्दा फलस्वरूप, पुनर्निर्माण प्राविधिक र व्यापारिक माखेसाङ्गोमा जकडिन पुग्यो। प्राविधिकको वर्चस्व रहेको प्राविधिक संयन्त्रले त आफ्नो स्वार्थको लागि यसप्रकार सबै अधिकार आफ्नो हातमा लिन प्रयास गर्ने नै भयो। सरकारी सहायताको थैली फुकाउन सुर्कोको तुना आफ्नो हातमा पारेर प्रत्यक्ष निगरानी र सिफारिसमा मात्र गतिविधि हुनुपर्छ भन्ने मापदण्ड बनायो। वर्गीय स्वार्थप्रति सबै चनाखो हुन्छन्, यो अनौठो होइन। तर, प्राधिकरणको नीतिगत तहमा रहेका जनप्रतिनिधिहरूले यो यथार्थलाई किन ध्यान दिन सकेनन्? नेपालको जनजीवन र भौगोलिक परिस्थिति र समस्यासँग साक्षात्कार गरेका यिनीहरू किन चुप भए? कि त उनीहरूले यसको परिणामको आँकलन गर्न सकेनन् कि यो माखेसाङ्गोबाट शोषण भई निस्कने फाइदामा यिनीहरू पनि हिस्सेदार हुन पुगे।

उद्योगी व्यापारीको धर्म हुँदैन, उद्योग व्यवसाय सेवा गर्न स्थापना भएको हुँदैन। उनीहरूको धर्म भनेकै नाफा बढाउने हो। जति संकट र असजिलो अवस्था आउँछ, त्यति नै नाफा बढाउने अवसर सिर्जना हुन्छ। तत्काल सहायता पुर्‍याउनु पर्ने विकल्पविहीन आपत्कालीन अवस्था त उद्योगी व्यापारीको लागि सुनौलो मौका हुन्छ, भाडा असुलको लागि। असजिलो अवस्थामा उनीहरूले सबै चिजको भाउ बढाउँछन् र नाफा कमाउँछन्। सरकारले तोकिएको मापदण्डअनुसार भूकम्पपछिको पुनर्निर्माणको आतुरता र यसले सिर्जना गरेको सिमेन्ट, फलाम र जस्ता लगायत अन्य निर्माण सामग्रीको बढ्दो माग उनीहरूको लागि भाडा असुल्ने मौका भएको छ। यिनीहरूले यस्ता सामानको माग बढाएर फाइदा लिन प्राविधिक वा राजनीतिज्ञलाई पनि पैसाको बलमा

नेपालका प्राविधिकमा अनुसन्धानको कमी छ। उनीहरूले स्थानीय ज्ञान, सीप र साधन स्रोतको उपयोग बारे अध्ययन अनुसन्धान गरेकै छैनन्। उनीहरू खाली शैक्षिक संस्थामा सिकाइको ज्ञान र सीपबाट मात्र सजिज्ज छन्। राष्ट्रिय प्राविधिक क्षमताको वकालत गर्ने सूर्यराज आचार्य प्रशिक्षित प्राविधिक रानीपोखरीको सानो बालगोपालेश्वर महादेवको मन्दिर डिजाइन गर्न पनि चुके। उनीहरू फलाम र सिमेन्टबाट मन्दिर बनाउन तयार थिए। वि.सं. १९२७ मा बनेको मन्दिर क्रिकेटमा निर्माण गर्दा पुरातात्विक महत्त्व नष्ट हुने भनी विरोध भएपछि उनीहरू गुमसुम भए। राष्ट्र प्रमुखबाट शिलान्यास भएको यो मन्दिर एक वर्षभन्दा बढी हुँदा पनि उपयुक्त नक्सा र डिजाइनको अभावमा पुनर्निर्माण हुन नसक्नु र सिंहदरबारको सर्भे गर्न जापानी प्राविधिक आउनु पर्ने अवस्था नेपालको कमजोर प्राविधिक क्षमताको द्योतक हो। फेरि, के प्राविधिकको सिफारिस भएको घर भत्कियो भने सरकारले क्षतिपूर्ति दिन्छ? यो जिज्ञासा पनि पीडितमा छ। नेपालका प्राविधिकलाई अहिलेसम्म कहींकतै निर्माण वा डिजाइनमा खराबी भएका कारण उत्तरदायी बनाइएको नपाइएकाले त्यस्तो अवस्थामा सरकारले क्षतिपूर्ति देला भन्ने आश गर्नु बेकार हो।

प्रभावित गर्न सक्छन्। कम पैसा खर्च गरेर बढी नाफा कमाउनु उनीहरूको लागि अनैतिक हुँदैन। पटकपटक सिमेन्ट, फलाम, जस्ता र अन्य निर्माण सामग्रीको उद्योगी र व्यापारीले अस्वामाविक रूपमा मूल्य बढाइरहेका छन्।

नेपालका प्राविधिकमा अनुसन्धानको कमी छ। उनीहरूले स्थानीय ज्ञान, सीप र साधन स्रोतको उपयोग बारे अध्ययन अनुसन्धान गरेकै छैनन्। उनीहरू खाली शैक्षिक संस्थामा सिकाइको ज्ञान र सीपबाट मात्र सजिज्ज छन्। राष्ट्रिय प्राविधिक क्षमताको वकालत गर्ने सूर्यराज आचार्य प्रशिक्षित प्राविधिक रानीपोखरीको सानो बालगोपालेश्वर महादेवको मन्दिर डिजाइन गर्न पनि चुके। उनीहरू फलाम र सिमेन्टबाट मन्दिर बनाउन तयार थिए। वि.सं. १९२७ मा बनेको मन्दिर क्रिकेटमा निर्माण गर्दा पुरातात्विक महत्त्व नष्ट हुने भनी विरोध भएपछि उनीहरू गुमसुम भए। राष्ट्र प्रमुखबाट शिलान्यास भएको यो मन्दिर एक वर्षभन्दा बढी हुँदा पनि उपयुक्त नक्सा र डिजाइनको अभावमा पुनर्निर्माण हुन नसक्नु र सिंहदरबारको सर्भे गर्न जापानी प्राविधिक आउनु पर्ने अवस्था नेपालको कमजोर प्राविधिक क्षमताको द्योतक हो। फेरि, के प्राविधिकको सिफारिस भएको घर भत्कियो भने सरकारले क्षतिपूर्ति दिन्छ? यो जिज्ञासा पनि पीडितमा छ। नेपालका प्राविधिकलाई अहिलेसम्म कहींकतै निर्माण वा डिजाइनमा खराबी भएका कारण उत्तरदायी बनाइएको नपाइएकाले त्यस्तो अवस्थामा सरकारले क्षतिपूर्ति देला भन्ने आश गर्नु बेकार हो।

आखिर जोखिम आफैले बोक्नु पर्ने हो भने आफूखुसी बनाउन किन नपाउने भन्ने पीडितको तर्क अस्वामाविक छैन। विना उत्तरदायित्वको यस्तो निर्देशनात्मक व्यवस्थाले प्राविधिकको वर्चस्वलाई स्थापित गनेसिवाय केही गर्दैन। यसको पनि कारण छ। उनीहरू यसप्रकारको अनुसन्धान र डिजाइनको कार्यमा कम्ती संलग्न हुन्छन्। माघव नेपाल प्रम भएको बेला मुग्लिनको पुलको तत्काल मर्मत गर्न आदेश गर्दा पनि महिनासम्म नबनेको भनी जंगिएर मौतिक योजना सचिबलाई कर्पादा सचिबले मर्मत सम्भारको डिजाइन र स्टेमेन्ट गर्न विदेशी सल्लाहकार हाल मंगोलियामा रहेको र ऊ मंगोलियाबाट आएपछि मात्र मर्मतको कार्य अगाडि बढ्ने जवाफ दिएका थिए। जबकि यो पुल बनेको पनि करिब ४० वर्ष भइसकेको थियो। जो जति नै जंगिए पनि थकाए पनि आखिर पुल मर्मत तत्काल भएन जब त्यो विदेशी खाली भएर आयो र काम गरि दियो तब मात्र पुल मर्मत भयो। यसरी नै नेपालका अधिकांश ठूला विकास निर्माणका संरचना विदेशीले डिजाइन गर्ने र सुपरिवेक्षण पनि विदेशीले नै गर्ने गरेको पाइन्छ। नेपालका प्राविधिकले केवल आयोजना प्रमुखको रूपमा रकम भुक्तानीको चेकमा मात्र सही गरेर भाडा असुल गर्छन्। प्राविधिक रकम कलममा आफ्नो संलग्नता र सिफारिसलाई भाडा असुल गर्ने कार्यमा उपयोग गर्दछन्। सार्वजनिक निर्माणमा संलग्न ठेकेदारले प्रत्येक पटक रकम भुक्तानीको लागि बिल बनाउँदा निश्चित रकम कमिसनको रूपमा दिनेपर्छ।

यी नभिया यथार्थतालाई स्वीकार नगर्दासम्म हाम्रो राष्ट्रिय क्षमता विकास हुँदैन। अहिलेको हाम्रो अवस्था भनेको बादशाहको नयाँ लुगा जस्तो हो। लाज नदेखे जस्तो गरेर मेटिदैन, छोपेपछि मात्र मेटिन्छ। पुनर्निर्माणको कार्यलाई हामीले यो माखेसाङ्गोबाट बाहिर निकाल्न नसकेसम्म यसले गति लिन सक्दैन।

पर्यटन प्रवर्द्धनमा बढ्दो लगानी

विकास समाचारदाता

मकवानपुरको थाहा नगरलाई पर्यटकीय नगरीको रूपमा विकास गर्न सरकारी तवरबाट करोडौंको लगानी भएको छ । जिल्ला समन्वय समिति मकवानपुरले पर्यटकीय क्षेत्रको विकासको लागि एक दर्जन भन्दा बढी स्थानमा लगानी गरेको देखिएको छ ।

दामन र सिमभन्ज्याङ क्षेत्रलाई पर्यटकीय क्षेत्रको रूपमा विकास गर्नका लागि एक करोड ७० लाख रूपैयाँमा थाहा पार्कको निर्माण गर्न थालिएको जनाइएको छ । दामन सिमभन्ज्याङ क्षेत्रमा ठूलो पिक्निक स्पट र स्मारक निर्माणको लागि जिल्ला समन्वय समितिमाफर्त उक्त रकम छुट्टयाइएको जनाइएको छ । स्मारक तथा पिक्निक स्पटको निर्माण भए पर्यटकीय क्षेत्रको रूपमा विकास गर्नका लागि ठूलो सहयोग पुग्ने थाहा नगरपालिकाका मेयर लक्ष्मण विष्टको भनाइ छ ।

तत्कालीन जिल्ला विकास समिति मकवानपुरले ऋषेश्वर महादेव मन्दिरका लागि पटक पटक गरि १७ लाख रूपैयाँ, चित्लाङमा होमस्टे तालिम संचालन गर्नका लागि २ लाख रूपैयाँ, थाहा नगरपालिकाको पालुङको धर्मशाला निर्माणका लागि ८ लाख रूपैयाँ, दामनको झुट्टावर र सभाहल निर्माणका लागि बितेको बर्ष मात्र ८ लाख र त्यसभन्दा पहिलेका बर्षहरूमा पनि

दामन ठ्यु टावर ।

लगानी गरिएको जिल्ला समन्वय समिति मकवानपुरका सामाजिक विकास अधिकृत रामकृष्ण थापाले जानकारी दिए । पर्यटकीय मार्गको रूपमा विभिन्न स्थानमा सडक निर्माणमा लगानी, टुरीजम स्पट, पर्यटन मेलाका लागि पनि सहयोग गरिएको जिल्ला समन्वय समिति मकवानपुरले जनाएको छ । 'एक नगर एक पहिचान'को अवधारणा अनुरूप थाहा नगरपालिकाले पर्यटकीय नगरीको रूपमा विकास गर्न लागिएको थापाले बताए ।

मुलुककै पावर ब्याकअपको रूपमा परिचित कूलेसानी तालमा अहिले पानी घटेको छ । फोटो: गणेश प्रसाद विष्ट

मकवानपुरका दुई विद्यालय 'नमुना'

विकास समाचारदाता

मकवानपुरका दुई विद्यालयहरू मकवानपुरका छनौट भएका छन् । मकवानपुरका जिल्ला शिक्षा अधिकारी विरेन्द्र जंग थापाले २ विद्यालयहरू नमुना विद्यालयमा छनौट भएको बताएका छन् । बकैया गाउँपालिका अन्तर्गत पर्ने छतिवनको महेन्द्र मावि र हेटीडा उपमहानगरपालिका

कमानेको चन्द्रोदय मावि नमुना विद्यालयमा छनौट भएको हो । यससँगै मकवानपुरमा ३ वटा नमुना विद्यालय भएका छन् । यस अघि नै हटियाको जनप्रिय नमुना मावि नमुना विद्यालयमा छनौट भइसकेको छ । वि.सं. २०७३ साल चैत्र ११ गतेको गोरखा पत्रमा नमुना विद्यालय छनौटको लागि आवेदन माग गरिएको सुचना प्रकाशित भएको थियो । सुचना अनुसार प्राप्त आवेदन अनुसार जिल्ला शिक्षा

कार्यालयले मुल्यांकन गरी शिक्षा विभागमा पठाइएको थियो । शिक्षा विभागले स्थलगत अनुगमन गरी प्रमाणिकरण गर्दा नमुना विद्यालय छनौटका आधारहरू २०७३ को बुँदा नम्बर २ को सूचक तथा अंकभारको आधारमा निर्णयका लागि शिक्षा मन्त्रालयमा पेश गरिएको थियो । शिक्षा मन्त्रालयको निर्णय अनुसार शुक्रबार प्रकाशित गारखापत्रमा नमुना विद्यालयहरूको नतिजा सार्वजनिक गरिएको छ ।

पूर्वनिर्माण आंशिक क्षति लाभग्राही ..

S.N	P.A No	Beneficiary Name	VDC/MUN	Ward	Slip No	HH SN	MOBILE
251	R-31-35-8-0-010	Pashan Bista	Palung	8	435516	55	9860131351
252	R-31-35-8-0-002	Ramsaran Basnet	Palung	8	435641	100	9845124683
253	R-31-35-8-0-003	Ramsaran Thapa	Palung	8		113	9845484759
254	R-31-35-9-0-005	Bijay Tamang	Palung	9	435557	36	9845462619
255	R-31-35-9-0-001	Bina Lama tamang	Palung	9	435619	24	9845123526
256	R-31-35-9-0-003	Dhurb Bagadur Tamang	Palung	9		340	9818663274
257	R-31-35-9-0-006	Kulman Tamang	Palung	9	673817	148	9845614656
258	R-31-35-9-0-002	Mekh Bahadur Tamang	Palung	9	435669	120	9803173235
259	R-31-35-9-0-004	Phulmaya Tamang	Palung	9	673898	288	9821857829

थाहा नगरपालिकाको सूचना १

थाहा नगरपालिका अन्तर्गत रहेका (साविक दामन, पालुङ र बज्रवाराही गाविस) मा विभिन्न पेशा व्यवसाय गरी रहनु भएका व्यवसायीहरूले नगरपालिकामा व्यवसाय दर्ता नगरी संचालन गरिरहेको पाइएकोले त्यस्ता व्यवसायीहरूले नगरपालिकामा व्यवसाय दर्ता गरी नगरपालिकाबाट दर्ता प्रमाणपत्र लिएर मात्र संचालन गर्नुहुन अनुरोध गरिन्छ । साथै, व्यवसाय दर्ता गरी संचालन गरिरहेका व्यवसायीहरूले आर्थिक वर्ष २०७३/०७४ को लागि नगरपालिकामा आई आफ्नो व्यवसाय नवीकरण गरेर मात्र संचालन गर्नुहुन यो सूचना प्रकाशन गरिएको छ ।

थाहा नगरपालिका
 gu/ sfoʃfɪnsf
 इन्द्रायणी चौर, मकवानपुर

थाहा नगरपालिका
 gu/ sfoʃfɪnsf
 इन्द्रायणी चौर, मकवानपुर

अनलाईनबाटै
 ufpB/sf va/, ca ljZje/
 www.bikaskhabar.com
 लगभग गर्नुहोस् ।

'तपाईं जहाँ, विकासखबर त्यहाँ'
 दैनिक कुर्ने पर्देन
 पलपलको खबर....

विकासखबर डट.कम.
 ईमेल:
 bikaskhabar@gmail.com